

För kännedom

Fullmäktige
Kommunstyrelsen
Partiernas gruppledare

Kultur- och utbildningsnämnden

Uppföljande granskning avseende likvärdig skola

Vi har i egenskap av förtroendevalda revisorer i Kiruna kommun genomfört en uppföljande granskning den granskning som genomfördes år 2019 avseende likvärdig skola. I vårt arbete har vi biträtts av PwC. Syftet med den uppföljande granskningen har varit att pröva om arbetet för att utveckla verksamheterna samt åtgärda konstaterade brister har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är den sammanfattande revisionella bedömning att kultur- och utbildningsnämnden *inte helt* har bedrivit arbetet med att utveckla verksamheterna samt åtgärda konstaterade brister på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll utifrån revisorernas rekommendationer i den tidigare granskningen.

I övrigt hänvisar vi till de iakttagelser som redovisas i bifogad revisionsrapport.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi kultur- och utbildningsnämnden att:

- Säkerställa att styrningen avseende lärmiljöer omfattar samtliga grundskolor samt inkluderar elevers och lärares arbetsmiljö.
- Strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet utvärderas i sin helhet för att undersöka om den fångar grundskolans resultat och förutsättningar på ett sätt som gör det möjligt att identifiera eventuella utvecklingsbehov avseende lärmiljön vid skolenheterna.

Vi emotser ett yttrande från kultur- och utbildningsnämnden senast 30 april år 2023.

För Kiruna kommuns revisorer

Ann-Kristin Nilsson, ordförande

Sigurd Pekkari, vice ordförande

Bilaga: "Uppföljande granskning av likvärdig skola, november 2022."

Uppföljande granskning avseende likvärdig skola

Kiruna kommun

Revisionsrapport
November 2022

*Jenny Nordqvist, projektledare
Johanna Larsson, projektmedarbetare
Kristian Damlin, certifierad kommunal
revisor*

Innehållsförteckning

1.	Inledning	03
2.	Granskningsresultat	05
3.	Revisionell bedömning	17

1

Inledning

Inledning

Bakgrund

Kommunens revisorer har med hänsyn till risk och väsentlighet bedömt det angeläget att följa upp tidigare genomförd granskning avseende likvärdig skola.

I den granskning av likvärdig skola som revisionen genomförde under år 2019 konstaterades att kultur- och utbildningsnämnden inte helt hade säkerställt en ändamålsenlig utbildning vad gäller likvärdighet i grundskolan och att nämndens interna kontroll inom området inte var helt tillräcklig. Efter genomförd granskning rekommenderade revisorerna kultur- och utbildningsnämnden att:

- Säkerställa att det finns uppdaterade rutiner och riktlinjer för området och som är kända och tillämpas inom verksamheterna.
- Säkerställa en ändamålsenlig uppföljning och analys av förvaltningens systematiska kvalitetsarbete.
- Säkerställa likvärdiga lärmiljöer för eleverna.
- Säkerställa ett systematiskt arbete för att motverka förekomst av mobbning och/eller kränkande behandling samt det vid påtalade brister vidtas rimliga åtgärder.

Revisorerna har med utgångspunkt i väsentlighet och risk funnit det angeläget att göra en uppföljande granskning under år 2022.

Syfte och frågeställningar

Granskningens syfte är pröva om arbetet för att utveckla verksamheterna samt åtgärda konstaterade brister bedrivits på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Följande revisionsfrågor används för att svara mot syftet:

1. Vilka åtgärder har, utifrån nämndens behandling av granskning, beslutats och vidtagits?
2. I vilken utsträckning har granskningsområdet omfattats av politisk styrning och kontroll inklusive rapportering till kultur- och utbildningsnämnden?
3. I vilken utsträckning har sådan kontroll/rapportering föranlett kultur- och utbildningsnämnden att fatta aktiva beslut för respektive granskningsområde?
4. Finns kvarstående åtgärdsbehov och i så fall vilka?

I rapporten redovisas revisionsfråga 1-3 tillsammans. Därefter redovisas revisionsfråga 4.

Avgränsning

Granskningen omfattar kultur- och utbildningsnämnden.

Metod

Genomgång av revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder som angetts i lämnade revisionsrapporter och tillhörande missivbrev, samt genomgång och granskning av yttranden som revisorerna erhållit.

Inhämtande av lägesbeskrivning genom intervjuer med berörda tjänstepersoner och politiker. Inhämtande av kompletterande underlag för granskning och verifiering av genomförda åtgärder och utveckling samt övrig materialinsamling nödvändig för att fånga status.

Granskningen har skett genom:

- Utskick av skriftliga frågor till förvaltningen samt genomgång av svar.
- Dokumentstudier och genomgång av relevanta protokoll, beslut och handlingar.
- Intervjuer har genomförts med förvaltningschef, verksamhetschef elevhälsa, och kvalitetsutvecklare.
- Telefonavstämning med nämndens ordförande i samband med sakgranskning

Rapporten är kvalitetssäkrad av Kristian Damlin, certifierad kommunal revisor, i enlighet med PwC:s interna riktlinjer för kvalitetssäkring. Intervjuade har fått möjlighet att sakgranska ett utkast av rapporten.

2019 års granskning

Den granskning som genomfördes år 2019 omfattade totalt fem kontrollmål. Kontrollmålen med tillhörande bedömning redovisas nedan.

Kontrollmål	Bedömning
1. Det finns inga oskäligen skillnader mellan skolorna eller eleverna.	<i>Ej uppfyllt</i> Det förelåg skillnader i lokalernas standard, ventilation, materiella och personella resurser, tillgång till specialsalar samt funktionsanpassning mellan de granskade skolorna vilket bedömdes påverka elevernas lärmiljöer. Det fanns en del elever som inte upplevde att de hade arbetsro under lektionstid samt att de inte kände sig trygga i skolan. Det framkom även att det förekom mobbning vid de granskade skolorna och att eleverna inte upplevde att skolpersonalen vidtog tillräckliga åtgärder mot detta.
2. Det finns mål, riktlinjer och rutiner inom området. 3. Mål, riktlinjer och rutiner är kända i organisationen och används.	<i>Delvis uppfyllt respektive Uppfyllt</i> Det saknades rutiner eller riktlinjer på huvudmannanivå för området. Nämnden hade beslutat om investeringsmedel för att förbättra lärmiljön inom skolorna samt antagit en kompetensutvecklingsplan som i olika omfattning berörde området. Det gick inte att bedöma i vilken omfattning verksamheterna nyttjade planen för att skapa goda lärmiljöer.
4. Det görs dokumenterade uppföljningar och analyser som redovisas för Kultur- och utbildningsnämnden.	<i>Delvis uppfyllt</i> Förvaltningen redovisade regelbundet uppföljning och resultat avseende verksamhet och ekonomi samt sammanställde resultat från skolornas kvalitetsarbete, med undantag från skolornas likabehandlingsarbete. Bedömningen baserades även på att förvaltningen i sin uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet inte i tillräcklig utsträckning genomförde analyser av redovisat resultat.
5. Kultur- och utbildningsnämnden vidtar adekvata åtgärder vid bristande likvärdighet.	<i>Delvis uppfyllt</i> Nämnden hade vidtagit och planerade för en del ekonomiska åtgärder, exempelvis investeringar för att åtgärda bristande likvärdighet mellan skolorna. Nämnden hade beslutat om åtgärder avseende en utökning av elevhälsan. Nämnden hade inte vidtagit några åtgärder utifrån den uppföljning som lämnats av förvaltningen, då särskilt gällande insatser för att åtgärda/förhindra förekomst av mobbning och kränkande behandling.

Med utgångspunkt i ovanstående bedömningar, rekommenderades kultur- och utbildningsnämnden säkerställa:

1. att det finns uppdaterade rutiner och riktlinjer för området som är kända och tillämpas inom verksamheterna.
2. en ändamålsenlig uppföljning och analys av förvaltningens systematiska kvalitetsarbete.
3. likvärdiga lärmiljöer för eleverna.
4. ett systematiskt arbete för att motverka förekomst av mobbning och/eller kränkande behandling samt att de vid påtalade brister vidtar rimliga åtgärder.

2

Granskningsresultat

Åtgärder och kontroll/rapportering (sida 1/4)

På denna och följande sidor redovisas iakttagelser och bedömningar avseende revisionsfråga 1 till och med 3. Frågorna är:

1. Vilka åtgärder har, utifrån nämndens behandling av granskning, beslutats och vidtagits?
2. I vilken utsträckning har granskningsområdet omfattats av politisk styrning och kontroll inklusive rapportering till kultur- och utbildningsnämnden?
3. I vilken utsträckning har sådan kontroll/rapportering föranlett kultur- och utbildningsnämnden att fatta aktiva beslut för respektive granskningsområde?

Iakttagelser

Rutiner och riktlinjer

2019 års granskning konstaterade att det saknades rutiner och riktlinjer på huvudmannanivå för området. Nämnden hade beslutat om investeringsmedel för att förbättra lärmiljön inom skolorna samt antagit en kompetensutvecklingsplan som i olika omfattning berörde området. Det gick inte att bedöma i vilken omfattning verksamheterna nyttjade planen för att skapa goda lärmiljöer.

I förvaltningens svar på våra frågor anges att det finns uppdaterade rutiner och riktlinjer för området som är kända och tillämpas inom verksamheterna. Vid genomgång av protokoll från nämndens sammanträden framgår att nämnden har antagit plan för systematiskt kvalitetsarbete år 2021 (2020-11-19 § 147), en kompetensutvecklingsplan för år 2021-2023 (2020-12-17 § 179), en plan mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 2021/22 (2021-11-18 § 146) samt plan för systematiskt kvalitetsarbete år 2022 (2022-02-03 § 10). Utöver det, går det inte att verifiera att riktlinjer eller rutiner inom området lärmiljöer har reviderats, behandlats eller beslutats sedan granskningen år 2019. Det framgår inte heller att nämnden har antagit en plan mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 2022/23.

Systematiskt kvalitetsarbete - Uppföljning och åtgärder

2019 års granskning konstaterade att det förvaltningen regelbundet redovisade uppföljning och resultat avseende verksamhet och ekonomi samt sammanställde resultat från skolornas kvalitetsarbete, med undantag från skolornas likabehandlingsarbete. Därtill konstaterades att förvaltningen i sin uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet inte i tillräcklig utsträckning genomförde analyser av redovisat resultat.

Kultur- och utbildningsnämnden hanterade revisionsrapporten vid sammanträde 2020-05-14 § 55 a. I samband med detta, beslutade nämnden att:

- anta förvaltningens yttrande nedan som sitt eget,
- att samtliga nämndsledamöter och insynspolitiker deltar i utbildning i systematiskt kvalitetsarbete 21 oktober 2020,
- att uppdra till förvaltningen att planera och organisera utbildningsdagen i systematiskt kvalitetsarbete 21 oktober 2020,
- att boken "Kvalitetsarbete och analys för lärande i skola och förskola" köps in till samtliga nämndsledamöter och insynspolitiker inför utbildningen 21 oktober.

Utbildningsdagen genomfördes på nämndens sammanträde 2020-10-22 § 128 a-c. Dagen innehöll ett seminarium om kvalitetsuppföljning och en analys av måluppfyllelsen i nämndens pedagogiska verksamheter. I samband med utvecklingsdagen fattade nämnden beslut om följande prioriterade processer (§ 128 b):

- ge förvaltningen i uppdrag att arbeta in och tydliggöra begreppet värdegrund i måldokumentet och redovisa vid nästkommande nämndsammanträde,
- att ge förvaltningen i uppdrag att prioritera områdena trygghet och studiero i framtagandet av ny kompetensutvecklingsplan för åren 2021-2023,
- att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram förslag på insatser inom statsbidraget Likvärdig skola 2021 med inriktning på trygghet utanför klassrummet och studiero i undervisningen
- att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram förslag till försteläraryuppdrag med utgångspunkt i framkomna behov i det systematiska kvalitetsarbetet.

Åtgärder och kontroll/rapportering (sida 2/4)

lakttagelser forts.

Av protokoll framgår att åtgärder har vidtagits, främst inom ramen för statsbidraget likvärdig skola:

- 2021-01-21 § 7 - Statsbidrag likvärdig skola 2021. Förvaltningen fick i uppdrag att i samverkan med rektorsgruppen färdigställa förslag till projektbeskrivning för insatser avseende ökad vuxennärvaro utanför klassrummet och att förslaget till projekt ska förankras hos nämndens ordförande för godkännande innan ansökan skickas till Skolverket.

Vid genomgång av protokoll framgår att nämnden har fått återrapportering om de prioriterade processerna, med undantag för förslag avseende försteläraryppdrag.

Utöver ovanstående rapportering, har följande rapportering med bäring på systematiskt kvalitetsarbete skett på nämndens sammanträden:

- 2020-11-19 § 147 - Nämnden antog plan för systematiskt kvalitetsarbete för år 2021
- 2021-11-18 § 148 - Nämnden hade seminarium om kvalitetsuppföljning med fokus på analys av måluppfyllelsen i nämndens pedagogiska verksamheter som följdes av samtliga kring prioriterade processer, aktuella behov och utmaningar. I samband med det antogs förvaltningens resultatuppföljning för nämndens pedagogiska verksamheter för läsåret 2020/2021.
- 2022-02-03 § 10 - Nämnden antog plan för systematiskt kvalitetsarbete för år 2022. I planen för år 2022 framgår att nämndens huvudfokus under 2021-2023 är trygghet och studiero. Delprocesser som beskrivs utgöra underlag för SKA-arbetet är bland annat barn- och elevhälsoplan, Skolinspektionens skolenkät/förvaltningens elevenkät om trygghet och studiero samt plan mot diskriminering och kränkande behandling. Av planen framgår att förvaltningen genomför seminarier med rektorer under hösten i syfte att göra gemensamma analyser av skolornas måluppfyllelse. Därtill framgår att huvudmannens samlade dokumentation sammanställs och analyseras till arbetsnämnden i november.

Enligt uppgift från intervju med förvaltningsledning ska det hållas ett seminarium om det systematiska kvalitetsarbetet med nämnden i november 2022, där även rektorer för samtliga skolenheter kommer medverka.

Av genomförd intervju med förvaltningsledning framgår att justeringar i strukturen görs kontinuerligt i samråd med rektorerna i kommunen samt att strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet har förändrats (sedan år 2019) genom att barn- och elevhälsoplanen och plan för diskriminering och kränkande särbehandling har lagts in. Som stöd för rektorernas kvalitetsarbete finns numera mallar och lathundar att tillgå. En utvärdering av strukturen för kvalitetsarbetet i sin helhet har inte genomförts.

Likvärdiga lärmiljöer

2019 års granskning konstaterade att det förelåg skillnader i lokalernas standard, ventilation, materiella och personella resurser, tillgång till specialsalar samt funktionsanpassning mellan de granskade skolorna vilket bedömdes påverka elevernas lärmiljöer. Det fanns en del elever som inte upplevde att de hade arbetsro under lektionstid samt att de inte kände sig trygga i skolan. Det framkom även att det förekom mobbning vid de granskade skolorna och att eleverna inte upplevde att skolpersonalen vidtog tillräckliga åtgärder mot detta.

I förvaltningens svar på våra frågor, av inkommen dokumentation samt vid genomgång av protokoll från nämndens sammanträden går det att verifiera att nämnden i viss omfattning har fattat beslut med bäring på likvärdiga lärmiljöer sedan granskningen år 2019. Detta gäller främst lärmiljön på skolenheterna i centrala Kiruna.

Förändrad skolstruktur i central Kiruna

I granskningen som genomfördes år 2019 framgick att nämnden hade påbörjat ett arbete med att se över kommunens skolstruktur som en följd av Kiruna stadsomvandling. I samband med sakgranskning förtydligades att processen med en förändrad skolstruktur initierades av rektorer och förvaltningsledningen som såg att det inte skulle vara möjligt att bemanna tre högstadieskolor. Förändringen handlade i grund och botten om att säkerställa likvärdighet och kompetensförsörjning.

Av inkomna svar på våra initiala frågor till förvaltningen har det framgått att nämnden 2020-03-19 § 32a beslutat om en ny skolstruktur i centrala Kiruna.

Åtgärder och kontroll/rapportering (sida 3/4)

lakttagelser forts.

Inom ramen för omorganisationen såg alla rektorer i centrala Kiruna tillsammans med personalavdelningen över samtliga lärares kompetenser och behörigheter för att försöka tillse en så jämn fördelning som möjligt i syfte att eleverna på alla skolenheter skulle få tillgång till behöriga lärare i så stor utsträckning som möjligt. Förväntningarna är att den nya skolstrukturen - med flera paralleller på de flesta enheterna och färre enheter för respektive stadiet - över tid ska leda till mer likvärdiga förutsättningar för lärande för eleverna. Vidare framgår att berörda skolenheter fick meddela behov av nya möbler och utrustning för att möta de nya behov som uppstod. De flesta av dessa behov kunde tillmötesgå direkt, men på grund av personalbrist och i vissa fall långa leveranstider var inte allt klart vid skolstart hösten 2021. Nämnden omfördelade även medel inom statsbidraget för likvärdig skola 2021 för inköp av läromedel i syfte att de enheter som påverkades av den nya skolstrukturen skulle kunna köpa in enhetliga läromedel för alla elevgrupper på skolan.

Av protokollsgranskning framgår att nämnden kontinuerligt har följt arbetet med den nya skolstrukturen under ärendet Skola tillsammans. Nämnden har tagit följande beslut som berör lärmiljöer vid uppföljning av Skola tillsammans:

- 2020-11-19 § 159 - Information - Skola Tillsammans. Nämnden beslutade att ge förvaltningen i uppdrag att tillsammans med rektorerna se över tidsförhållandena för genomförandet av den nya skolstrukturen samt att se över skolstrukturförslaget.
- 2020-12-17 § 185 - Information - Skola Tillsammans. Nämnden beslutade att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram och redovisa en barnkonsekvensanalys på skolstrukturen.
- 2021-01-21 § 11 - Uppdraget om barnkonsekvensanalys återrapporterades och beslut fattades att förvaltningen skulle komplettera med en mer beskrivande barnkonsekvensanalys.
- 2021-12-16 § 171 - Skola tillsammans. Nämnden beslutade att en utvärdering av nya skolstrukturen genomförs och redovisas för kultur- och utbildningsnämnden vid läsarets 2021/2022 slut och att elevernas åsikter särskilt beaktas.
- 2022-05-12 § 69 - Nämnden beslutade att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma med ett förslag om fortsatt arbete med förbättringsåtgärder utifrån det som framkom i utvärderingen av skolstrukturen.

- 2022-06-16 § 92 - Nämnden beslutade att anta förvaltningens föreslagna förbättringsåtgärder för att öka eleverns trygghet och studiero, öka det kollegiala lärandet för lärare och öka likvärdigheten i behörighet bland lärare på skolorna.

Nämnden beslutade 2022-03-24 § 37 att ta bort den samlade punkten Skola tillsammans från nämndens dagordningar.

Övriga åtgärder

I samband med seminariet om kvalitetsuppföljning som nämnden hade i oktober 2020 beslutades om flertalet åtgärder, varav ett med koppling till likvärdiga lärmiljöer: kompetensutvecklingsplan 2021-2023 (2020-12-17 § 179). Av protokollet framgår att trygghet och studiero är prioriterade områden.

Av förvaltningens svar på våra initiala frågor framgår att om verksamheterna ser behov av att anpassa lokalerna äskar rektor medel för nödvändiga investeringar i den ordinarie process som finns för detta ändamål. Mindre anpassningar ryms ofta inom den årliga budget som förvaltningen äskar om i syfte att kunna vara flexibla och möta specifika behov när de uppstår. Större anpassningar kräver en egen process.

Vid intervjun med förvaltningsledning framgår att kommunen haft tillsyn av Arbetsmiljöverket under 2021, av vilken utvecklingsbehov identifierades. Förvaltningen har arbetat med att åtgärda bristerna och för granskningen har vi fått ta del av den information som delgivits Arbetsmiljöverket med anledning av vidtagna åtgärder. Förvaltningen har tagit fram checklistor för skyddsronnd för verksamheterna, bland annat för grundskola. Det har även tagits fram en rutin för att undersöka, riskbedöma, åtgärda, kontrollera och dokumentera arbetsmiljö samt rutin för årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Av protokollgenomgång noterar vi att nämnden 2021-09-16 § 108 beslutat om plan för systematiskt arbetsmiljöarbete 2022.

Avslutningsvis framgick vid intervjun med förvaltningsledningen att delar av statsbidraget likvärdig skola ska användas till att köpa in en digital utbildning om lärmiljöer.

Åtgärder och kontroll/rapportering (sida 4/4)

lakttagelser forts.

Åtgärder avseende att motverka mobbning

2019 års granskning konstaterade att det förekom mobbning vid de granskade skolorna och att eleverna inte upplevde att skolpersonalen vidtog tillräckliga åtgärder mot detta.

Av protokoll framgår att åtgärder har vidtagits, främst inom ramen för statsbidraget likvärdig skola:

- 2021-01-21 § 7 - Statsbidrag likvärdig skola 2021. Förvaltningen fick i uppdrag att i samverkan med rektorsgruppen färdigställa förslag till projektbeskrivning för insatser avseende ökad vuxennärvaro utanför klassrummet och att förslaget till projekt ska förankras hos nämndens ordförande för godkännande innan ansökan skickas till Skolverket.
- 2021-10-21 § 124 - Omfördelning av statsbidrag för likvärdig skola 2021. Nämnden beslutade att anta förvaltningens förslag till omfördelning av 1 miljon kronor inom statsbidraget Likvärdig skola 2021 till komplettering av enhetligt och likvärdigt undervisningsmaterial. Nämnden beslutade att inrätta nya typer av tjänster på grundskolorna vid sidan av lärare, elevassistenter och elevhälsopersonal i syfte att öka tryggheten och därmed ge bättre förutsättningar till lärande genom ökad vuxennärvaro. Medel från statsbidraget för likvärdig skola motsvarande cirka åtta tjänster för så kallade trygghetsvårdare/skolcoacher avsattes för 2022 med inriktning att skapa långsiktiga tjänster.
- 2021-10-21 § 125 - Fördelning av statsbidrag för likvärdig skola 2022. Förvaltningens förslag till fördelning av statsbidraget godkändes. Statsbidraget skulle bland annat användas till insatser inom elevhälsa, digitalisering och trygghet utanför klassrummet.
- 2021-11-18 § 146 - Nämnden antog plan mot diskriminering och kränkande behandling läsåret 2021/22.
- 2022-02-03 § 7 Komplettering Likvärdig skola 2022. Nämnden beslutade att anta kultur- och utbildningsförvaltningens förslag att utöka budgeten för insatsen Trygghet utanför klassrummet inom ramen för statsbidraget Likvärdig skola 2022, att tillsvidaretjänster ska kunna erbjudas vid rekrytering till långsiktiga uppdrag inom insatsen Trygghet utanför klassrummet samt att ge förvaltningen i uppdrag att tillsammans med berörda chefer/rektorer utreda orsakerna till att tjänster inom insatsen Utökad elevhälsa inte tillsätts fullt ut samt ta fram förslag på åtgärder.

Av svaren från förvaltningen framgår att förvaltningen har tagit fram stöd för verksamheterna i form av mallar och exempel på hur verksamheternas planer mot diskriminering och kränkande behandling kan se ut, vad man bör ha med i dessa samt hur man kan arbeta. Som bilagor till planen finns även rutiner och blanketter.

Av svaren framgår även att en årlig elevenkät genomförs i årskurs 3, 5 och 8. Enkäten omfattar frågor om stöd från lärare, inflytande, bemötande, trygghet, arbetsro med mera. Resultatet av enkäten delges rektor som kan använda det som underlag i sitt systematiska kvalitetsarbete och i uppföljningen av skolenhetens plan mot diskriminering och kränkande behandling. Enkätresultatet används även på huvudmannanivå i det systematiska kvalitetsarbetet. Detta sätt att arbeta har påbörjats under läsåret 2021/22 och har ännu inte genomförts fullt ut, men planeringen är att analys av enkätresultat ska genomföras inför nämndens målseminarium i november.

Därtill framgår att uppdraget för den kurator som i en del av sin tjänst har ett utvecklingsuppdrag avseende systematiskt kvalitetsarbete inom trygghet och studiero har tydliggjorts. Uppdraget innebär, utöver att årligen genomföra den årliga elevenkäten, att följa upp inkomna kränkingsanmälningar från skolor samt enheternas planer mot diskriminering och kränkande behandling. Dessa uppföljningar ska utgöra underlag för analys på kommunnivå där även rektorer och kuratorer deltar. Analysen ska sedan i sin tur ligga till grund för eventuella förslag till förbättringsåtgärder. Detta sätt att arbeta har påbörjats under läsåret 2021/22 och har ännu inte genomförts fullt ut, men planeringen är att analysen ska genomföras inför nämndens målseminarium i november.

Samlad bedömning för revisionsfråga 1-3

Delvis.

Bedömningen baseras på att nämnden har fattat beslut med direkt bäring på granskningsområdet. Det handlar främst om åtgärder avseende det systematiska kvalitetsarbetet och statsbidraget Likvärdig skola, men även åtgärder avseende arbetet att motverka mobbning. Bedömningen baseras därtill på att det inte går att verifiera att beslut avseende riktlinjer och rutiner samt beslut avseende mer likvärdiga lärmiljöer utanför centrala Kiruna har vidtagits. Vi noterar att det pågår ett utvecklingsarbete som berör lärares och elevers arbetsmiljö som ett resultat av Arbetsmiljöverkets tillsyn.

Övriga iakttagelser

Skolinspektionens tillsyn år 2022

På nämndens sammanträde 2022-09-15 § 111 fick nämnden ta del av en sammanfattande analys av tillsynen i Kiruna kommun, Skolinspektionen. Av protokollet framgår att Skolinspektionen under våren 2022 har genomfört regelbunden tillsyn vid majoriteten av kommunens kommunala grundskoleenheter. Huvudmannen har för de flesta enheter fått anmärkningar och/eller förelägganden i olika omfattning. Av protokollet framgår att Skolinspektionen funnit brister i arbetet för att motverka kränkningar, i arbetet med utredningar och särskilt stöd och brister i studiehandledning på modersmålet och undervisning i svenska som andraspråk. Det framgår att det finns ett vistesbeslut för Högalidsskolan 7-9 som lett till att elever inte fått viss undervisning och även problem med att ge stöd till eleverna. Från protokollet framgår vidare att åtgärder har vidtagits och gemensamt utvecklingsarbete inom hela skolorganisationen kommer att fortsätta under hösten. Vid sammanträdet fick nämnden besök av Skolinspektionen för återkoppling. Skolinspektionen gick igenom behov myndigheten identifierat, bland annat avseende kompetensförsörjning, mer resurser, mallar och arbetsätt som är tydliga och underlättar samt lokaler som är anpassade för verksamheterna. Nämnden beslutade att förvaltningen får i uppdrag att återrapportera till nämnden om hur arbetet med förbättringsåtgärder fortskrider.

Skolstängningar på grund av skyddsstopp

Under hösten 2022 har två skolor i Kiruna kommun varit stängda på grund av skyddsstopp.

På kommunens hemsida framgår det att mellanstadiet på Nya Raketskolan stängdes på grund av skyddsstopp den 16 september 2022, klockan 07.30. På kommunens hemsida framgår inte anledningar till skyddsstoppet. Huvudskyddsombud har intervjuats av SVT nyheter och där uppges att anledning till skyddsstoppet är utarbetade lärare som är fysiskt och psykiskt utmattade. Lärarförbundet hävde skyddsstoppet på Nya Raketskolan i Kiruna från och med onsdag morgon, den 21 september 2022. Då återgick alla elever till skolan, men inte enligt ordinarie schema. Initialt kommer eleverna att ha kortare skoldagar. Undervisningen prioriteras för elever i årskurs 6, eftersom de har nationella prov och får sina första betyg snart. Ett långsiktigt arbete med att kartlägga vad som behöver göras för att lärarna ska vilja stanna kvar på Nya Raketskolan påbörjas också. Rektorn har tillsammans med personalen tagit fram en handlingsplan för hur eleverna ska ta igen förlorad undervisningstid. Inga elever kommer att behöva byta skola, men det finns ett erbjudande om att elever frivilligt kan byta till årskurs 6 på Triangelskolan i Kiruna.

På kommunens hemsida framgår vidare att mellanstadiet och högstadiet på Vittangi skola stängdes på grund av skyddsstopp den 29 september 2022, klockan 07.00. Anledningen till skyddsstoppet var att det sedan skolstart hade saknats en lärare i årskurs 4-5 och att lärare på högstadiet tillfälligt hade skött undervisningen i väntan på att rekryteringen skulle bli klar. Från och med den 5 oktober 2022 hävdes skyddsombudsstoppet på Vittangi skola. Det fanns då en tillfällig lösning med en pensionerad lärare i årskurs 4-5. Läraren jobbar fram till jullovet och under tiden arbetar rektorn med de ansökningar som kommit in för att hitta en långsiktig lösning.

Nyheter som berör skolenheterna som varit stängda på grund av skyddsstopp finns att läsa här: <https://kiruna.se/arkiv/nyhetsarkiv.html>. Nyheterna är publicerade under perioden 2022-09-15 - 2022-10-03. Nyheten angående skyddsstoppet på Nya Raketskolan finns att läsa här <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/norrbottnen/skyddsstopp-pa-nya-raketskolan-kommunen-kallar-till-presskonferens>.

Finns kvarstående åtgärdsbehov och i så fall vilka?

På denna redovisas iakttagelser och bedömningar avseende revisionsfråga 4: Finns kvarstående åtgärdsbehov och i så fall vilka?

Iakttagelser

Vissa riktlinjer och rutiner på huvudmannanivå har reviderats, behandlats och beslutats sedan granskningen år 2019. Det framgår samtidigt att nämnden inte har antagit en plan mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 2022/23.

Skolstrukturen i centrala Kiruna har förändrats för att säkerställa mer likvärdiga lärmiljöer och det pågår ett utvecklingsarbete som berör lärares och elevers arbetsmiljö som ett resultat av Arbetsmiljöverkets tillsyn. Åtgärder för att motverka mobbning har vidtagits, främst inom ramen för statsbidraget likvärdig skola. Samtidigt framgår av Skolinspektionens tillsyn och information om skyddsstopp vid två grundskolor att det finns brister i lärmiljön i grundskolan.

Åtgärder avseende det systematiska kvalitetsarbetet respektive arbetet att motverka mobbning har vidtagits. En barn- och elevhälsoplan samt en plan för diskriminering och kränkande särbehandling har lagts in i strukturen och stödmaterial har tagits fram. Den senast beslutade planen för systematiskt kvalitetsarbete anger att skolornas likabehandlingsarbete ingår i det systematiska kvalitetsarbetet samt att analyser genomförs i högre utsträckning än tidigare. Strukturen för kvalitetsarbetet revideras löpande i samråd med rektorerna, men vi noterar att en formell utvärdering av strukturen i sin helhet inte har genomförts.

Bedömning

Ja.

Det kvarstår åtgärdsbehov avseende samtliga rekommendationer, dock i olika omfattning.

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer sida 1/3

Rekommendation	Rekommendation genomförd
<p>Rekommendation 1 Att nämnden säkerställer att det finns uppdaterade rutiner och riktlinjer för området som är kända och tillämpas inom verksamheterna.</p>	<p>Förvaltningen har i sitt yttrande på revisionsgranskningen skrivit att de anser att det finns uppdaterade rutiner och riktlinjer för området som är kända och tillämpas inom verksamheterna.</p> <p>I inkomna svar på våra initiala frågor till förvaltningen framgår att rutiner och riktlinjer för området är/avser följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hur rektor ska äska medel om lokaler behöver anpassas • barn- och elevhälsoplan • plan mot diskriminering och kränkande särbehandling • digitaliseringsplan • handlingsplan för språk-, läs- och skrivutveckling • plan för systematiskt kvalitetsarbete • rutiner för skolpliktsbevakning • plan för mottagande av nyanlända elever • rutin för anmälan av kränkingsärenden samt rutiner avseende arbetsmiljö <p>I svaren framgår därtill att ovanstående rutiner och riktlinjer finns samlade på förvaltningens sida på kommunens intranät. Om det sker någon ändring läggs det ut en blänkare med information på intranätet. Rutiner och riktlinjer uppdateras vid behov. Rektor ansvarar för att personalen har kunskap om de rutiner som behövs för deras arbete och att personalen vet var de kan hitta rutiner och riktlinjer.</p> <p>Enligt uppgift från intervju med förvaltningsledning framgick att varje skolenhet ansvarar för att ta fram en plan för diskriminering och kränkande särbehandling och elevhälsoplan. Förvaltningen kontrollerar att varje enhet tagit fram de två planerna.</p>

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer sida 2/3

Rekommendation	Rekommendation genomförd
<p>Rekommendation 2 Att nämnden säkerställer en ändamålsenlig uppföljning och analys av förvaltningens systematiska kvalitetsarbete</p>	<p>Det systematiska kvalitetsarbetet har utvecklats sedan granskningen år 2019. Det framgår att utvecklingsarbetet initierades i samband med att nämnden deltog i en utbildning om systematiskt kvalitetsarbete i oktober 2020. Vid detta tillfälle fattade nämnden beslut om ett antal prioriterade processer med bäring på systematiskt kvalitetsarbete. Nämnden har fått återrapportering om de prioriterade processerna, med undantag för förslag avseende försteläraryupdrag. Återrapporteringen framgår på sida 7 och 8 i rapporten.</p> <p>Utöver detta har nämnden deltagit i seminarium med fokus på bland annat måluppfyllelse och prioriterade utvecklingsområden samt antagit årliga planer för systematiskt kvalitetsarbete. Plan för systematiskt kvalitetsarbete 2022 antogs i februari 2022. I planen framgår att nämndens huvudfokus är trygghet och studiero. Delprocesser som beskrivs utgöra underlag för SKA-arbetet är bland annat barn- och elevhälsoplan, Skolinspektionens skolenkät/förvaltningens elevenkät om trygghet och studiero samt plan mot diskriminering och kränkande behandling.</p> <p>I november 2022 ska ett seminarium om det systematiska kvalitetsarbetet genomförs där nämnd, förvaltning samt rektorer för samtliga skolenheter kommer medverka.</p>

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer sida 3/3

Rekommendation	Rekommendation genomförd
<p>Rekommendation 3 Att nämnden säkerställer likvärdiga lärmiljöer för eleverna.</p>	<p>Åtgärder med bäring på arbetet att motverka mobbning har vidtagits sedan granskningen år 2019. Nämnden har tagit beslut om fördelning av statsbidrag likvärdig skola och gett förvaltningen uppdrag kopplat till statsbidraget under åren 2020-2022. Nämnden beslutade 2020-03-19 § 32a om en ny skolstruktur i Kiruna C. Nämnden har kontinuerligt följt ärendet under punkt Skola tillsammans.</p>
<p>Rekommendation 4 Att nämnden säkerställer ett systematiskt arbete för att motverka förekomst av mobbning och/eller kränkande behandling samt att de vid påtalade brister vidtar rimliga åtgärder.</p>	<p>Nämnden har beslutat om plan mot diskriminering och kränkande behandling årligen sedan nämnden hanterade granskningen. Den senaste planen beslutades av nämnden 2021-11-18 § 146.</p> <p>En årlig elevenkät genomförs i årskurs 3, 5 och 8. Enkäten omfattar frågor med bäring på elevers lärmiljö. Resultatet av enkäten delges rektor samt används på huvudmannanivå i det systematiska kvalitetsarbetet. Detta sätt att arbeta har påbörjats under läsåret 2021/22 och har ännu inte genomförts fullt ut, men planeringen är att analys av enkätresultat ska genomföras inför nämndens målseminarium i november.</p>

3

Revisionell bedömning

Revisionell bedömning

PwC har, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kiruna kommun, genomfört en uppföljande granskning av fördjupade granskningen likvärdig skola. Syftet har varit att pröva om arbetet för att utveckla verksamheterna samt åtgärda konstaterade brister bedrivits på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Vi bedömer att kultur- och utbildningsnämnden **inte helt** har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av likvärdig skola.

Rekommendationer

Efter genomförd uppföljande granskning rekommenderar vi kultur- och utbildningsnämnden att

- Att säkerställa att styrningen avseende lärmiljöer omfattar samtliga grundskolor samt inkluderar elevers och lärares arbetsmiljö
- Att strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet utvärderas i sin helhet för att undersöka om den fångar grundskolans resultat och förutsättningar på ett sätt som gör det möjligt att identifiera eventuella utvecklingsbehov avseende lärmiljön vid skolenheterna.

2022-11-04

Kristian Damlin

Uppdragsledare

Jenny Nordqvist

Projektledare